

корпоративного управління з урахуванням особливостей національних особливостей економіки безпосередньо впливає на процеси концентрації капіталу та визначає ефективність його функціонування.

Основні напрямки вдосконалення механізмів дивідендної політики повинні базуватися на використанні існуючого зарубіжного досвіду, а також враховувати національні особливості формування корпоративного сектора економіки та розвитку корпоративних відносин. Основною метою забезпечення ефективного функціонування корпорацій є насамперед, підвищення ефективності діяльності акціонерних товариств і поживлення інвестиційних процесів. Важливою складовою фінансової стратегії корпорації, спрямованої на реалізацію головної мети – максимізації ринкової вартості підприємства та зростання доходів його власників, є дивідендна політика.

Дивідендна політика є питанням стратегічного управління корпораціями. Під дивідендною політикою, як правило, розуміють дії корпорації як юридичної особи під час розподілу чистого прибутку між акціонерами і корпорацією, а саме інвестиційними проектами корпорації, які можуть бути реалізовані у фінансово-господарській діяльності. Дивідендну політику також можна визначити, як сукупність рішень, які визначають розмір та спосіб виплати дивідендів [1]. Основною проблемою в розподілі прибутку на той, що розподіляється серед акціонерів, і той, що не розподіляється, є можливість його реінвестування за більш високою ставкою.

Нерозподілений прибуток є важливим джерелом інвестицій, тому розподіл нерозподіленого прибутку заставляє фінансовий менеджмент у кожний період прийняття рішень щодо сплати дивідендів, враховувати багато факторів. Протиріччя цього процесу є предметом найбільш запеклих дискусій у фінансовому менеджменті. В контексті фінансового менеджменту цю дискусію можна сформулювати через питання чи впливає сплата дивідендів на ринкову вартість акцій і ринкову вартість фірми [2].

Отже, дивідендна політика передбачає досягнення певної рівноваги або поєднання інтересів корпорації та її акціонерів, що виражається у визначенні пропорцій між частинами прибутку, який не розподіляється і який розподіляється. Така рівновага може бути досягнута через зростання нерозподіленого прибутку за рахунок зменшення дивідендних виплат, з тим щоб збільшити внутрішні джерела фінансування певного проекту.

Список використаних джерел

1. Дивідендна політика українських компаній: на чому можна заробити? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gaap.ukr/articles/51048>.

2. Електронна система комплексного розкриття інформації (ЕСКРІН) емітентами акцій та облігацій підприємств, які знаходяться у лістингу організатора торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://escriin.nssmc.gov.ua/rpt907_sect0.aspx.

УДК 338.1

Харченко Ю.А., к.т.н., доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНУ, РИНОК М@А-УГОД Й РОЗВИТОК ІТ-ГАЛУЗИ

Ще на початку 2022 року світова економіка почала відновлюватися після пандемії COVID-19. Останнім часом в Україні постійно відбувалися всебічні економічні перетворення для поліпшення інвестиційного клімату та підвищення ефективності

інвестиційних процесів. Позитивом є стратегічне географічне положення, значні запаси природних ресурсів, кваліфікована відносно дешева робоча сила та ін. Сучасне економічне середовище країни одночасно приваблювало й відштовхувало зарубіжних інвесторів. Вони сподівалися, що після трансформації економіки України активи значно подорожчають.

За даними НБУ в 2021 році іноземні інвестори вклали понад \$5,5 млрд., за цей час відбулося понад 120 М@А-угод, це в 1,5 рази більше ніж в докризовому 2019 році. За даними компанії КРМГ понад половину ринку М@А в грошах припадає на три сектори: сільське господарство, енергетика й ІТ.

На український ринок вийшли інвестори з Азербайджану та Казахстану, які менш чутливі до локальних ризиків країни. Наприклад, NEQSOL Holding придбав в 2021 році телеком-оператора Vega за \$15 млн. й розпочав угоду з купівлі «Івано-Франківськцемент», сума угоди складатиме \$300 – \$400 млн. Казахський фінтех-гігант Kaspi.kz купив в минулому році платіжну систему Portmone та БТА Банк за \$24 млн. Ці компанії мають інвестиційні плани й на 2022 рік.

В 2021 р. польська Avenga купила львівського аутсорсера Perfectial (сума угоди близько \$20 млн.), американська VistaPrint заплатила за Depositphotos \$85 млн., шведський холдинг Stillfront придбала українську студію Game Labs за \$32,5 млн., а Creatio залучила \$68 млн. інвестицій. В минулому році дві угоди з придбання українських активів в добувній галузі уклали австралійські компанії: European Lithium купила за \$15 млн. виробника літія Petro-Consulting, а Volt Resources Limited придбала 70% компанії «Заваллівський графіт» за \$5,9 млн.

Український бізнес теж бере активну участь в М@А, за оцінкою КРМГ в двох з трьох угод покупцями були локальні компанії. Компанія СКМ придбала Дніпровський металургійний комбінат за \$336 млн. та встановила контроль над Покровською вугільною групою, а також купила у VS Energy 24,5% Кіровоградобленерго за \$20 млн. та IdeaBank у польської Getin Holding за \$50 млн. В рітейлі «Сільпо» поглинула мережу «Фуршет» та інвестфонд Horizon Capital придбав міноритарну частку «Аврора».

Вперше за 16 років Фонд держмайна продав об'єкт великої приватизації – завод «Більшовик» консорціуму компаній UDP та A-Development за \$53 млн. Також було продано 7 спиртзаводів на суму \$29,6 млн. та Дунаєвський хлібокомбінат компанії «Епіцентр К».

Зростання активності фондових ринків в 2021 році є наслідком пандемії, адже в 2020 році багато інвесторів очікували подальшого розвитку подій. Крім відкладеного попиту з'явилася велика кількість нових грошей, тільки баланс Федерального резерву США за два роки зріс вдвічі з \$4 трлн. до \$8 трлн. Інфляція також підштовхує інвесторів вкладати фінансовий резерв в бізнес-проекти, а не тримати їх в банках. Щоб приборкати інфляцію центральні банки будуть проводити більш жорстку монетарну політику, як наслідок гроші будуть дорожчими, тому вибухового зростання в 2022 році не буде.

Україна мала залишитися інвестиційно привабливою і в 2022 році, з непоганими макропоказниками, підвищенням добробуту населення й великим ринком збуту. Перспективним для М@А мали бути підприємства технологічного сектору, медіа і телекомунікацій. Після успішного сезону в агросекторі повинен збільшитися до нього інтерес зовнішніх і внутрішніх інвесторів.

Інвестиційні банкіри сподівалися на традиційно високу активність в ІТ-секторі та галузі охорони здоров'я (телемедицина, фармація та ін.). Також не варто недооцінювати підприємства традиційних галузей економіки України, на думку експертів з Deloitte, 70% українських підприємств є інвестиційно привабливими в перспективному періоді. В державі був помітний консолідаційний М@А-тренд, великі компанії купляли середніх і малих.

Раніше ІТ-ринок України зростав щороку. Наприклад, з 2013-го експорт українських ІТ-послуг до ЄС збільшився втричі. У 2018 році ІТ-сектор сплатив майже 10 млрд гривень податків, а у 2019-му цей показник зріс на 28,9%. В минулому, 2021 році українська ІТ-галузь зросла на 36% – з \$5 млрд експорту до \$6,8 млрд. Ріст у 25-30% зберігається щороку, як і збільшується експорт ІТ-послуг, кількість співробітників і розмір сплачених податків, які є великим внеском в економіку України.

Усі експортні галузі після початку війни зазнали втрат і змушені функціонувати у несприятливих умовах. Однак ІТ-галузь досить стабільно працює навіть у розрізі релокації компаній та має добрі перспективи для швидкого повоєнного відновлення та росту. Завдяки можливостям дистанційної роботи та акценту саме на людський потенціал ця галузь менше залежна від географічних чи ресурсних умов. Попри воєнний стан, мобілізацію, вимушену релокацію бізнесів та команд ІТ-галузь України в І кв. 2022 р. забезпечила рекордні \$2 млрд експортних надходжень, тобто на 28% більше, ніж минулого року (\$1,44 млрд). До повномасштабного наступу Росії, ІТ-галузь була на 3 місці за темпами зростання експортного виторгу в Україні після агропромислового комплексу та металургії. На початку лютого 2022 р. ІТ-індустрія досягла найвищого за всю історію українського ІТ-ринку щомісячного показника експорту – \$839 млн, що на 43% більше за аналогічний період 2021 р. (\$480 млн).

Війна може відкинути країну на десятиліття назад, значно погіршить соціально-економічну ситуацію в регіоні. Всі інвестиції заморожені. Наслідки цієї війни будуть відчутними для розвитку глобального світу. Тому зважаючи на війну потрібно світовій прогресивній спільноті діяти разом, країні потрібно залучати до співпраці багатьох партнерів. Шлях розвитку має спиратися на потужне й стабільне міжнародне співробітництво щоб подолати наслідки воєнних дій, успішно розв'язати енергетичну та продовольчу кризи.

Можливі тривалі бойові дії на території України та кілька пакетів економічних санкцій у відповідь на них значно зменшить економічне зростання та загальмує розвиток світової торгівлі. Підвищення цін на сировинні товари та енергоносії разом з інфляційним тиском можуть спричинити економічні труднощі у багатьох країнах та рецесію. Отже, це все послабить довіру міжнародних інвесторів до країн з нестабільною ситуацією та високими ризиками різних катаклізмів.

Нові інвестиції будуть пов'язані з перебудуванням виробничих потужностей на захід країни, будівництвом житла й відновленням інфраструктури. Позитивом є створення для України трастового фонду. В короткій перспективі він допоможе підтримати країну під час війни, а в довгостроковій – надасть інвестиції для відновлення економіки та інфраструктури. Президент Європейської ради заявив, що після перемоги для відновлення України буде спрямовано «масивні інвестиції». Метою ІТ-галузі в майбутньому може стати якісне навчання нових кадрів. Адже головною ідеєю сьогоденного бізнесу є не тільки прибуток та зростання, а й внесок, який він робить у розвиток суспільства та країни. Є надія створити потужну економіку й нарешті стати суб'єктом міжнародних відносин.

Список використаних джерел

1. Чмерук Г. Цифрова економіка як окремий сектор національної економіки держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Випуск 27, Ч. 2. С. 92-97.

2. Петрова І.Л., Балака О.Г., Качан Г.М. Цифрова економіка та поява цифрової зайнятості. *Соціально-трудова відносина: теорія та практика*. 2020. №2 (10). С. 10 – 20.